

Nieuwsbrief Den Haag e. o. 13 - 27 augustus 2020

Van de redactie

Op het moment van uitkomen van deze Nieuwsbrief, bevinden we ons in een onvervalste, records-brekende hittegolf. Bewonderenswaardig daarom dat de auteurs ook nu weer zulke goede bijdragen op tijd hebben ingeleverd. De vaste rubrieken "Uit van de kerkenraad" en "Collecte Derde kwartaal" (nog steeds: voor de Voedselbank) worden gevolgd door aankondiging van de twee kerkdiensten, beide voorgegaan door Reinhold Philipp, die ook de Overdenking schreef. Hierin ook een mooi gedicht van Lies Thielens.

Na drie kleinere bijdragen een aankondiging van de opening van een tentoonstelling, met twee kunstenaars. En Bram Rutgers van der Loeff schreef het tweede deel van "Davids kiezelstenen". Tenslotte een vooraankondiging van het Jaarprogramma remonstranten Den Haag.

Laten we niet vergeten te vermelden, dat de Redactie van de Nieuwsbrief is uitgebreid met Ria Edelman; van harte welkom! U vindt het colofon met de leden van de Redactie, en overige info, steeds onderaan de Nieuwsbrief.

Uit de kerkenraad

Door Madzy van der Kooij
Secretaris

Vergissen is menselijk, maar niet wenselijk. U wist natuurlijk al, dat de kerkenraad niet bevolkt wordt door heiligen, maar het vergeten aan te zetten van het internet bij

een dienst, zoals op 2 augustus gebeurde, is wel heel ernstig. We beloven u onze uiterste best te doen, dit in de toekomst te voorkomen, maar: er zijn geen garanties. Op 9 augustus ging het tijdens het gebed mis: hoe dat komt is nog geheel onbekend – niet door een fout die op dat moment gemaakt is, waarschijnlijk gewoon “pech”.

De aanmeldprocedure, die voorlopig nog zal gelden, wordt enigszins aangepast. Wie zich aanmeldt voor vrijdag 12:00 uur heeft zeker een plaats. Wie zich later aanmeldt, tot 10:25 uur zondag ook aan de deur, loopt het risico dat het vol is, maar die kans lijkt voorlopig nog niet zo groot.

Een punt, waarvoor ik uw aandacht vraag is de koffie. De eerste maanden, dat we weer diensten hadden, werd er geen koffie geschonken. Nu kun je natuurlijk zeggen, dat het daar in een kerk niet om gaat, maar het is toch een essentieel onderdeel van het naar de kerk gaan. Een aantal mensen gaat nog niet naar de kerk, en dat is begrijpelijk. Dat houdt in, dat de koffieploeg erg klein is. Mocht u koffie na de dienst ook belangrijk vinden, overweegt u dan, of u ook uw bijdragen in dezen wilt leveren. U kunt zich opgeven bij Willy Adriaanse 070-3859919.

Zondag 16 en 23 augustus, 10.30 uur, kerkdienst in aangepaste vorm

De voorganger van deze diensten is: ds Reinhold Philipp

Thema dienst 16 augustus:

Voedsel dat we vandaag nodig hebben

De tijd in de woestijn is voor het volk Israël een soort tussentijd. Ze zijn weg van het vertrouwde (Egypte, slavernij, maar ook zekerheid b.v. eten en drinken) en nog niet bij het beloofde land (waar alles goed zal zijn, melk en honing in overvloed). Die tussentijd is voor hen een tijd van leren, van zelfstandig worden, van leren omgaan met vrijheid en verantwoordelijkheid.

Het lijkt alsof ook wij ons nu in een soort tussentijd bevinden. Het oude normaal moesten we heel onverwacht en onvoorbereid achter ons laten. Willen we terug naar vroeger, naar zoals het ‘altijd’ was? Ook al waren we misschien slaven van de tijdsdruk, van alsmat presteren, van economische groei, van consumeren, de zinloosheid van het ‘meer-meer-meer’. Als we ons in een tussentijd bevinden. Als we onderweg zijn. Waar gaan we dan eigenlijk heen? Wat is ons Beloofde Land? Wanneer hebben wij ons doel bereikt?

Het Manna in de woestijn was geen brood. Manna staat voor alles wat we nodig hebben om te kunnen leven. God zegt: Ik zorg ervoor dat er elke dag genoeg is. Manna staat voor mij voor meer dan alleen voedsel. Want om te overleven hebben we voedsel en water nodig. Maar om te leven hebben we meer nodig: doel en zin.

Voorganger: ds Reinhold Philipp

Organist: Hans Jacobi

m.m.v. een kleine cantorij.

Bij deze kerkdienst mogen 50 mensen aanwezig zijn. Aanmelden is verplicht. [klik hier](#) voor het bezoekersprotocol

Collecte derde kwartaal

De collecte is in het derde kwartaal bestemd voor **De Voedselbank**.

In Nederland leven meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De Voedselbanken helpen deze mensen door hen tijdelijk te voorzien van voedselpakketten, en daarom zullen wij in het derde kwartaal collecteren voor de Voedselbank Haaglanden.

Al voor de coronacrisis groeide een op de negen kinderen op in armoede. Het is hartverscheurend als je je kinderen in een te korte broek, zonder ontbijt naar school moet sturen. Of als ze de bus moeten uitwaaien die hun vriendjes en vriendinnetjes naar het schoolreisje brengt, omdat er niet genoeg geld is om mee te gaan.

Voor de coronacrisis hoopten we nog dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede zou dalen, maar nu zien de vrijwilligers van de Voedselbank de rijen toenemen. Het aantal bijstandsaanvragen stijgt explosief, net als de dreiging van problematische schulden.

Om armoede te bestrijden is veel geld nodig en daarom zal de Diaconale Commissie dit nieuwe kwartaal uw extra aandacht vragen voor deze collecte.

Wij hopen dat u allen voor dit bijzondere doel weer gul zult geven, waarvoor alvast onze enorme dank.

U kunt uw donatie overmaken naar de rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: collecte Voedselbank.

Onze hartelijke dank!

De diaconale commissie

Ons pastoraal team staat voor u klaar.

U kunt hen bereiken op:

Ds Antje van der Hoek: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodennaag@gmail.com

Ds Reinhold Philipp Telefoon: 070-3878732,

e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Elkaar tot spreken horen

Door Reinhold Philipp

Ik moet toegeven dat ik de titel van dit gedicht van Lies Thielens wel twee of drie keer moest lezen. Pas door het lezen van de rest van het gedicht,

drong de tekst goed tot me door. Het gedicht (als lied ook te vinden in de liedbundel *Eva's lied*) is geïnspireerd door de uitdrukking 'hearing to speech' van de Amerikaanse theologe Nelle Morton. Beide vrouwen spreken over de kracht van horen en vooral van aandachtig luisteren. 'Elkaar tot spreken horen' betekent dat je zo luistert naar de ander, dat hij/zij zich uitspreekt en op verhaal komt. Is dat iets bijzonders? Doen we dat niet continu als we met elkaar in gesprek zijn? Het klinkt vanzelfsprekend, maar is het dat ook? Een verhaal tevoorschijn luisteren, lukt lang niet altijd. En vaak is het misschien ook helemaal niet onze bedoeling. Niet altijd hebben we het geduld en de aandacht om echt te luisteren naar de ander.

Wat hebben we nodig om te kunnen luisteren? Wat hebben we nodig om te kunnen vertellen? Kinderen stellen vaak onbevungen vragen: 'Waarom is die bloem rood?', 'Waarom gaat mijn konijn dood?', 'Waarom huil je?', 'Waarom ben je boos?', 'Waarom doe je dit en niet dat?'. Het dwingt ons na te denken over een antwoord, na te denken over waarom de dingen zijn zoals ze zijn en vooral ook na te denken over waarom je dingen doet zoals je ze doet. Het lied 'De Zuiderzeeballade' begint met een jongetje dat op zolder een oude foto vindt en daarmee naar zijn opa gaat. Het blijkt een foto te zijn van een oude vissersboot waarmee zijn opa vroeger samen met anderen uit hun dorp de Zuiderzee opvoer om te gaan vissen. 'Opa, kijk, ik vond op zolder een foto van een ouwe boot. Is dat nog van vóór de polder? Van die oude vissersvloot?'

Nog meer dan de foto is het de vraag van zijn kleinzoon waardoor bij de oude man herinneringen boven komen die hij graag wil delen met iemand die er aandachtig naar luistert. Het lied vertelt wat er gebeurt als er iemand is die vragen stelt en het niet bij één vraag houdt, maar belangstellend steeds doorvraagt. Ook als duidelijk wordt dat de ander door een bepaalde vraag wordt geraakt.

Uiteraard is het lang niet altijd fijn als mensen doorvragen op momenten dat wij dat niet willen. Als mensen te dichtbij komen. Maar ik denk dat het vaker andersom voorkomt. Dat er te weinig vragen worden gesteld. Dat we te weinig (door)vragen. 'Ik vraag er maar niet naar...', hoor je dan. 'Ik wil het verdriet niet weer oprakelen. Ze weet dat ze er altijd over kan beginnen. Maar ze begint er zelf niet over.'

Als kinderen ouder worden, stellen ze minder vragen. Verleren we met de tijd om onbevungen vragen te stellen? Vragen die de ander niet alleen uitnodigen om te antwoorden, maar om iets over zichzelf te vertellen. Wat (of wie) hoor je als je oprecht geïnteresseerd naar iemand luistert? Is er iets in onszelf dat gehoord wil worden? De evangelist Markus schrijft over Jezus: 'De mensen waren geweldig onder de indruk en zeiden: "Zelfs doven laat hij horen en stommen laat hij spreken."' (Markus 7:37) Lukt het ons om bij anderen een verhaal tevoorschijn te luisteren? Om elkaar steeds weer tot spreken te horen?

Elkaar tot spreken horen

Tot spreken heb je mij gehoord
tot nieuwe levenskracht.

Ervaring, eerder nooit verwoord,
wordt aan het licht gebracht.

Tot spreken heb je mij gehoord,
en tijdens mijn verhaal
ontstaat in mij een ander woord,
begin van nieuwe taal.

Tot spreken heb ik jou gehoord
in wederkerigheid.

Wij scheppen samen, woord voor woord,
de taal die ons bevrijdt.

(Lies Thielens; geïnspireerd door 'hearing to speech' van Nelle Morton)

Onderhoud kerkklokken

Op maandag j.l. stond een hoogwerker bij de kerkdeur, voor het 2-jaarlijkse onderhoud van de kerkklok.

De firma "Royal Eijsbouts" (die ook bijv. De Notre Dame in Parijs in zijn pakket heeft) bekeek of de klok niet "uit het lood" is. Ook werd de zuiverheid van de klokklink beoordeeld.

Donderdag 20 augustus, 20.00 uur, Zomeravondlezing

'*Verrassend eigentijds*' door Sieuwert Haverhoek over de 'onbekende' Tolstoj die zich een weg baande uit een knellend geloofssysteem.

Soms blijken schrijvers, theologen, mystici, denkers en dichters uit voorbije tijden verrassend dichtbij ons te staan. De Russische schrijver Lev Tolstoj (1828 – 1910) raakte niet alleen bekend door zijn grote romans, hij schreef ook over het in zijn ogen geperverteerde christendom. Hij interpreteerde de Bergrede radicaal (een vredesactivist avant la lettre) en correspondeerde met Mahatma Gandhi. De boeken over christendom en geloof werden verboden want ze waren bedreigend voor het regime, voor de Russisch Orthodoxe Kerk en de kerken in het algemeen. Later verschenen ze wel in het Engels en recent vertaalde Sieuwert Haverhoek een aantal werken van Tolstoj vanuit het Engels in het Nederlands, waaronder 'Wat ik geloof', 'Brief aan een Hindoe', 'De eerste stap', 'De wet van de liefde en de wet van geweld' en 'Het Koninkrijk Gods is binnenin U!' Inmiddels werd deze reeks onbekende Tolstojwerken aangevuld met "Wat is religie" en "Waarom

mensen zich bedwelmen.” Ben jij vredesactivist, pleit je voor minder vleesconsumptie of vegetarisme? Ben je voor duurzaamheid en dierenwelzijn? Weet je je geïnspireerd door de Bergrede en andere Bijbelverhalen, maar heb je niet zoveel op met kerkelijke dogmatiek en regels? Verlang je naar het stoppen van de wapenwedloop en het geweld in de wereld? Laat je dan verrassen door de opmerkelijk eigentijdse teksten van Lev Tolstoj en zijn weg uit een knellend geloofssysteem waarin de Evangeliën wel werden gelezen maar niet geleefd.

De Vrijzinnige vleugels

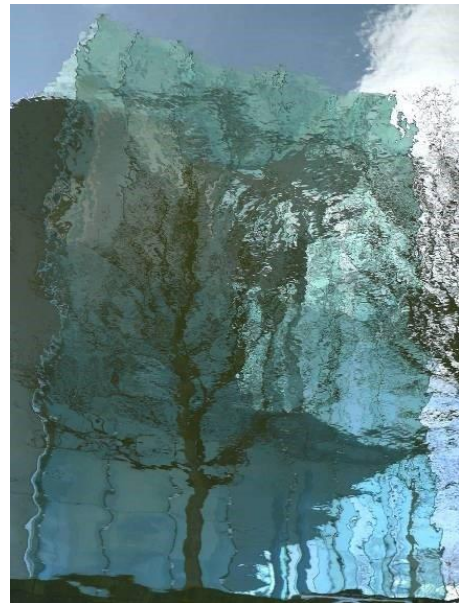
Lekker uitwaaien bij Kijkduin. De 'Vrijzinnige Vleugels' (niet helemaal compleet) in zomerstemming, genietend van hun gemberthee of een cappuccino.

Zaterdag 5 september, 17.00 uur, Opening expositie Bob Schouten en Natalia Schouten-Stefanova

Bob Schoutsen

Bob Schoutsen (1951, Amsterdam) had van jongs af aan een sterke band met water; als kleuter mocht hij met zijn opa naar een strandje in de Amsterdamse haven bij boer Sjors. In 1963 werd hij lid van Zwemvereniging “De Dolfijn”. Door zijn zwemtalent kwam hij zo bij de Nederlandse top en was van 1966 - 1972 lid van de Nederlandse zwemploeg, met in 1970 een bronzen medaille op de Europese kampioenschappen in Barcelona; in 1968 en 1972 was hij lid van de Olympische zwemploeg in Mexico, met een 6de plaats op de 100 m rugslag.

In 1963 kreeg hij een rolfilmcamera met zeer beperkte mogelijkheden en kon hij slechts weinig fotootjes maken, want elke foto was een forse aanslag op de zakcentjes. Tijdens een zwemtour in 1968 in Rusland, kon hij door verkoop van zijn spijkerbroek een Zenith

fotocamera kopen. Later kreeg hij de tip om over te gaan op dia's, véél goedkoper dan foto's.

Als fotograaf was hij autodidact, al had hij ook geleerd van sportfotografen, boeken over fotografie en enkele workshops fotografie op zijn werk. Hij experimenteerde en probeerde alles anders op de plaat te krijgen, wat soms leidde tot lange wandelingen. Door de digitale camera kreeg hij in 2006 een andere band met water, nu als een zeer inspirerende spiegel, met vertekeningen: Aqua Artis Magistra.

De laatste ontwikkeling sinds 2008 is de camera als "kwast", geïnspireerd door een uit de hand genomen avondfoto van een schip op zee. Verder wordt hij geïnspireerd door wolkenluchten, dieren en natuur.

Natalia Schoutsen-Stefanova

Schilderijen van Natalia Schoutsen Stefanova zijn figuratief en symbolistisch. Ze zijn geschilderd met acryl op doek waarvan de oppervlakte is bewerkt met verschillende materialen en met een uitstraling van oude fresco's en iconen.

Haar inspiratiebronnen zijn: kunstgeschiedenis, oude religies, esoterie, mystiek, symbolen van oude kunsten; figuren uit de Tarotkaarten, mythen en apocriefen. Deze brengen haar fantasieën tot leven en komen op haar schilderijen tot beeld.

Zij beschouwt haar schilderijen als een gnostisch middel voor intuïtieve kennis van de wereld en bevordering van verschillende uitingen van beeldende kunst.

Natalia Schoutsen Stefanova is geboren 1958 in Ekaterinburg, Rusland. Haar eerste teken- en schilderlessen kreeg zij van kunstgraficus & illustrator Galina Zavjalova en in de Kunstschool in Chimky (Moskou regio) van Olga Schultz. Natalia is afgestudeerd aan de Staats Academie van de Architectuur (MARHI) in Moskou, waar zij ook teken- en schilderlessen kreeg. Ze werkte 16 jaar als architect en 5 jaar als interieurarchitect in Moskou. Sinds 2005 woont zij in Den Haag en werkt zij als freelance beeldend kunstenaar. Zij is lid van kunstenaarsvereniging ArtiBrak Voorburg.

U bent allen van harte uitgenodigd bij de opening op zaterdag 5 september om 17.00 uur. Aanmelden is gewenst.

David's kiezelstenen (2)

Door Bram Rutgers van der
Loeff

David beslechtte zijn strijd tegen
Goliath in zijn voordeel met

'vliegende kiezelstenen'. Spectaculair genoeg om het één van de bekendere Bijbelverhalen te maken. Kunnen we er nu nog iets mee, kunnen we het verhaal 'duiden' in eigentijdse termen? Lijkt me wel - en anders was ik er ook niet over begonnen. In zekere zin is de overwinning helemaal niet zo spectaculair; het gaat om fundamentele uitgangspunten: als je de beschrijving leest van Goliaths wapenrusting (in I Samuel 17: 5-7) is één ding duidelijk: hij staat voor het materiële, het vertrouwen op het materiële, en dan nog - want materie op zich is natuurlijk niet 'fout'- voor de gewelddadige variant ervan. Afgodenaanbidders bovendien - je kunt ook zeggen: dús - die Filistijnen. David daartegenover is herder, verwierf eerder in I Samuel Sauls waardering als ciderspeler, kwam naar het front om zijn broers daar te 'foerageren', praktische broeder - of naastenliefde dus en méér dan bij brood alleen. Vanuit onze religieus-humanistische waarden gezien is de strijd dan dus eigenlijk al gestreden. Al is het boeiend dat het 'morele' gelijk ook de feitelijke winnaar oplevert. Dat is vandaag de dag vaak anders: Dagelijks tonen de traditionele en de sociale media de kwetsbaarheid van het goede en van - wat wij zien als - de goede mens. Veel machthebbers blijken machtsverslaafden en machtsmisbruikers te zijn. 'En tóch ...' is dan één van de vele namen van G'd, de verwoording van de hoop en de moed om toch te blijven geloven in die 'hogere' waarden, er ons ervoor in te blijven zetten.

I Samuel laat zien hoe moeilijk dat kan zijn. Eigenlijk was de strijd van David met Goliath niet veel meer dan een vingeroefening, een voorprogramma. De echte strijd komt daarna. Met een geloofsgenoot, een naaste dus, en niet zo maar één: zijn koning Saul. Saul kan het niet verkroppen dat David dankzij zijn overwinning op Goliath populairder is geworden dan hijzelf. Op talloze manieren probeert hij David te vermoorden. De rest van I Samuel beschrijft een aanéenschakeling van list en bedrog, woordbreuk en verraad, van de kant van Saul wel te verstaan. Even hemeltergend als veel van het huidige dagelijkse nieuws: het gaat aldoor en steeds weer mis. Maar David, die blijft getuigen van zijn eerbied voor zijn koning. Keert Saul keer op keer de andere wang toe. Ongeveer een millennium voordat Jezus over die andere wang zou spreken (in Luc. 6:29). Dus ook hier doet het verhaal weer even denken aan een voorprogramma

Met wederom de vraag of wij daar iets van kunnen 'leren', iets van kunnen meenemen. Voor de toekomst met name, voor ónze toekomst. Misschien wel, als we willen. Als we er even voor willen gaan zitten en luisteren naar de stille geluiden achter het dagelijkse lawaai. Om hoop te houden tegen beter weten in. In de wetenschap dat de échte mens, 'de goede mens', een kwetsbaar wezen is. Altijd is geweest. En altijd zal zijn. Vandaar dus.

(Wordt vervolgd)

Over muren heen

Jaarprogramma 2020-2021

Over twee weken, kunnen onze leden en vrienden ons jaarprogramma in het bekende boekje via de post verwachten. Wanneer u ons jaarboekje niet per post ontvangt, kunt u, als u dat wenst, een exemplaar opvragen bij de administratie: tel: 070-3250779 of per mail: remondenhaag@hetnet.nl

Het overzicht van het programma met alle data hebben we vast op onze website geplaatst. Hierbij de [link](#).

U ontvangt bij deze nieuwsbrief de jaaragenda op papier.

Redactie: Peter Kelderman (eindredactie), Ria Edelman en Miriam van Dam.

Remonstranten Den Haag, Laan van Meerdervoort 955, 2564 AJ Den Haag
<https://denhaag.remonstranten.nl> -E-mail: remondenhaag@hetnet.nl
Telefoon 070 325 07 79

